

SPIS TRESCI TOMU II.

CZEŚĆ SZCZEGÓŁOWA.

	Str.
St. Tomkowicz: Sztuka plastyczna	1—46
Pessimistyczne niedocenywanie, a przesadne przecenianie naszego dorobku — Polska ma dosyć rzeczywistych tytułów do chwały, nie potrzebuje posilkować się przesadą	1
I. Architektura — Krzyżują się prądy wschodnie a zachodnie — Romańsko-bizantyńskie pierwociny — Doba gotycka — Krakowski odcień gotyckich kościołów bazylikowych: łączenie cegły i kamienia wapiennego, szkarpy wewnętrzne — Przeciwnieństwo do zachodniego systemu bazylikowego	4
Renesans — Dziedziniec wawelski unikatem — Polscy uczniowie włoskich architektów — Jan Michałowicz z Urzędowa — Gabriel Słowski — Jak renesans włoski polszczył się — Zespalenie motywów renesansowych z późno-gotyckimi — Motywy zdobnictwa drewnianego w ornamentyce architektonicznej — Wysokie attyki i dachy wklęsłe — Podcienia — Odrębna wartość artystyczna polskiego budownictwa drewnianego	10
Cerkwie ruskie drewniane — Meczety Kamieńca i Chocimia — Ormiańskie motywy	16
Ognisko budowlane przenosi się z Krakowa do Warszawy — Pałace XVII. i XVIII. wieków — Wąsowicz, Kubicki, Aigner — Czasy najnowsze — Talowski w Krakowie	17
II. Rzeźba — Ornamenty kamienne i sarkofagi — Wpływy Avignonu — Kierunek rodzimy — Ostatni wielki głos gotyku: Wit Stwosz, stanowiący sam dla siebie epokę	19
Figury przydrożne od połowy XIV. w. — Tablice erekcyjne — Chrzcielnice kamienne i brązowe	23
Włoscy a miejscowi kamieniarze i rzeźbiarze — Rzeźba figuralna — Pomniki nagrobkowe — Posągi ołtarzowe — Zdobnictwo fasad	24

Płyty grobowe i pomniki przyścienne brązowe — Odlewnictwo	26
Druga połowa XVII wieku i wiek XVIII — Kolumny — Posągi i grupy figur przydrożnych — Ołtarze snycerskie — Czasy Stanisława Augusta i wiek XIX	27
III. Malarstwo — Romańskie i gotyckie freski ornamentalne — Miniatury — Witraże — Malarze ruscy z Kijowa i Wilna XV w. — Obrazy cechowe XV i XVI w. Różnica od niemieckich — Polichromia i obrazy ściennie — Niemcy i Niderlandczycy występują liczniej za Jagiellonów, włoscy malarze liczniej za Wazów — Jak przejmowali się obcy artyści duchem polskim — Portrety drugiej połowy XVII w. — Malarstwo XVIII w. w Polsce nosi piętno kosmopolityczne.	29
Usiłowania Stanisława Augusta — Norblin, Vogel, Kucharzski, Orłowski — Piotr Michałowski — Grottger, Matejko, Kossak — Wysoki kurs produkcji pędzla polskiego — Odrębność naszego malarstwa — Ostatnia doba	33
Sztachetnictwo — Wit Stwosch — Jan Ziarnko (La Grain) — Falck — Chodowiecki — Norblin — Oleszczyński — Redlich — Współcześni	40
Sztuka stosowana — Witraże, złotnictwo, stolarka artystyczna, snycerstwo, hafty, tkaniny, makaty, pasy, dywany polskie, porcelana	42
Zakończenie i wnioski	43
Uzupełnienie: Nowe odkrycie najstarszego kościoła na Wawelu	46
Zdzisław Jachimecki: Muzyka	47—69
Cztery stolecia jednogłosowych pieśni nabożnych — Polifoniczna sztuka wokarno-instrumentalna w Polsce od początku XV wieku — Hymny na urodzenie synów Władysława Jagiełły — Pierwszy wiadomy kompozytor: Mikołaj Radomczyk, 1426 r. — Przodujące stanowisko muzyki polskiej w tej części Europy — Niemieccy muzycy kształcą się w Krakowie — Promieniowanie polskiej kultury muzycznej — Lutniści XVI w.	47
Tańce polskie w muzyce europejskiej — Cykle kompozycji kościelnych — Offertoria i Communiones Zieleńskiego (1611) najwspanialszym dziełem przed Chopinem — Koncerty instrumentalne Jarzębskiego (1627) — Kantata Pękiela (ok. 1640) najdoskonalszym przykładem chromatycznego wyrazu w muzyce owych czasów — Muzyka polska w Niemczech i Francji	53
Psalmy Gomółki (1580) — Kompozytorowie mniejsi XVII i XVIII wieku	57

Chopin, nowe formy i nowe środki muzyczne; jak muzyka jego stała się muzycznym sercem całej cywilizowanej ludzkości — Szereg mniejszych talentów owoczesnych	58
Moniuszko — Noskowski — Żeleński — Wieniawski	64
Wirtuozowie i dyrygenci — I. J. Paderewski — Szereg kompozytorów pianistów — Pieśń polska — Śpiewacy — Dydaktycy muzyczni	66
Kompozytorowie młodszej generacji — Karłowicz, Różycki, Szymanowski	68
Feliks Koneczny: Wpływy literatury polskiej w Słowiańszczyźnie	70—94
Młodszy w Słowiańszczyźnie co do piśmienności, należymy jednak do starszych co do piśmienniczości — Wpływy wzajemne czesko-polskie — U nas poezja wyprzedza zwykłe życie, u innych Słowian podąża za rozwojem życia — Prostolinijność w życiu stanem nienaturalnym — Tematy polityczne w poezji polskiej, a uprawianie literatury z politycznego stanowiska u Słowian	69
W jaki sposób dokonują się wpływy polskie — Zdenka Markoviciówna — Ideały piśmiennictwa polskiego podbijają serca poetów słowiańskich — Śpiewy historyczne — Rozbudzanie patriotyzmu wśród pobratymców przez poezję polską	73
Erazm Vocel i kanonik Štulc — K. H. Macha — Płytkość prądu rosyjskiego w Czechach — Współmierność piśmiennictw czeskiego i polskiego — Od Kochanowskiego do Bol. Jablonskiego	75
Słowianie wobec Pana Tadeusza — Przekłady — Wpływ Wallenroda — Inne przekłady i naśladowania — Vrchlický i jego przekład »Dziadów« — Svatopluka Čecha »Slovanstva orel bily«	78
Krašiński u Czechów — Franciszek Kvapil — Krasieńskiego i Słowackiego wpływy u Chorwatów, u Słowaków i Słowienców — Vojeslav Molè — Julius Zeyer — Ottakar Březina	85
Konopnicka i Tetmajer — Powieść polska — Teatr polski — Wpływy w Bułgarii — Sławejkow, Penew	92
Jan Sajdak: Filologia klasyczna w Polsce	95—129
Od początku XV w. poczucie pięknej formy łaciny — Grzegorz z Sanoka, Zbigniew Oleśnicki — Collegium Minus w Krakowie — Najstarsi humaniści	95
Długosz, Kallimach, Celtes i jego następcy w Krakowie	97
Greka — Demetrius z Konstantynopola w Krakowie 1439 r. — Metropolita Izidor — Książki greckie w Krakowie z początkiem XVI wieku — Jerzy z Lignicy i jego towarzysze	97
Poeeci humanistyczni	104

	Str.
Studia humanistyczne — Szymon Marycki i Wojciech Nowopolski — Mecenasi biskupi — Grzegorz z Sambora, Stanisław Grzebski — Profesorowie krakowscy w drugiej połowie XVI w.	107
Andrzej Patrycy Nidecki — Jan Kochanowski	108
Ogromne rozpowszechnienie łaciny — Sebastian Petrycy — Jezuici — Zamojski i jego akademia — Szymon Szymonowicz — Adam Burski	110
Realia — Zależność myśli politycznej polskiej od starożytnych pojęć	117
Upadek nauk w Krakowie — Usunięcie z katedry Adama Romera — Petrycyowie — Prace Jezuitów — Knapski	119
Odrodzenie filologii w Wilnie — Grodek i jego szkoła — Filolodzy warszawscy, poznańscy, krakowscy — Odrodzenie studyów w Galicji — Kazimierz Morawski, Leon Sternbach i uczniowie — Słownikarze	121
X. Stefan Pawlicki — Filozofia grecka — Historia starożytna — Archeologia — Przekłady nowsze — Nowy przekład Pisma św. O. Wł. Szczepańskiego T. J. — Dramaty greckie Graczyńskiego — Towarzystwa i czasopisma	127
Jan Rozwadowski: Udział Polaków w językoznawstwie	130—136
Ciągłe zrywanie wątku pracy — Jan Baudouin de Courtenay i jego oryginalność — Jana Rozwadowskiego prawo dwuczłonowości, prawo ilościowe rozwoju językowego i prawo dysautomatyzacji — Sławistyka	130
Prace w zakresie innych języków indoeuropejskich — Oryentalistyka — Bardzo znaczny procent zajęcia się zasadniczymi sprawami językoznawstwa — W językoznawstwie polskim dużo stosunkowo twórczej myśli naukowej nad istotą i funkcją zjawisk językowych	135
Władysław Konopczyński: Historyografia	137—144
Silny pociąg do obcowania z przeszłością — Dotrzymywanie kroku zachodniej Europie średniowiecznej — Przegląd historyków do końca XVI w. Zanik właściwej nauki historycznej w XVII w.	137
Rozkwit za Stanisława Augusta — Naruszewicz i jego teki — Joachim Lelewel — Uczni ostatnich dwu pokoleń	140
Praca nad historią innych ludów — Klaczko — Ciężkie warunki pracy — Skalpel autoanalizy — Podróże archiwalne	142
St. Pawłowski i E. Romer: Geografia i podróżnictwo	145—211
Splot nazw u Geografa Bawarskiego — Krótkotrwała misja pośredniczenia pomiędzy Europą a Azją po najazdach mongolskich — Jan Carpinus i Benedictus Polonus — Jan z Kolna w ziemi	

	Str.
Chełmińskiej odkrywa Labrador i cieśninę Hudsonską (1476)	145
Globus Jagielloński i Jan ze Stobnicy — Długosz jako geograf — Przewrót w poglądach na hydroografię wschodniej Europy sprawiony przez Miechowitę — Wojciech Brudzewski — Czyny Kopernika, polskość jego stwierdzające — Udział Polaków w reformie kalendarza — Nauki miernicze od XVI w. — Grzebski, Strumieński — Ustęp z historii delty wiślanej — Prawo o spisie ludności (1563)	148
Zmysł podróżniczy — Łascy, Jan Tarnowski, Strykowski, Broniewski — Arciszewski, admirał światowej sławy — Krzysztof Pawłowski w Indjach — Jakimowski, jeniec z kłeski cecorskiej	153
Mappografia — Wapowski, Grodecki, Pograbski, Strubicz, Makowski, Beauplan, Zannoni — Chronologiczne zestawienie rozwoju kartografii ziem polskich — Memoryał Jana Śniadeckiego i F. Radwańskiego — Atlasy z inicjatywy pruskiej	154
Polska diaspora — Beniowski i Kopeć — Polska nauka około Syberii i Kaukazu — Polacy w Ameryce — Imiona Kościuszk i Puławskiego związane z kulturą geograficzną świata — Odkrycia Strzeleckiego i zasługi jego w Australii — Jan Kubary w Oceanii i jego ideologia wobec krajowców — Prace o Afryce — Jan Potocki — Dunin Borkowski — Słowiańskie podróże Sapiehy Aleksandra — Oryentalista Wacław Rzewuski — Plany dróg wodnych Ed. Raczyńskiego — A. Sierakowski w krajach berberyjskich	158
St. Rogoziński, odkrywca Kamerunu — Rehmana geobotaniczne prace podstawowe dla Afryki — Smutna historia jego zbiorów — Czekanowskiego studia antropologiczne w Afryce — Tegoż »Zarys metod statystyki« — Jakubski na szczycie Kilimandżaro	169
Polacy w Rosji azjatyckiej, jako uczeni — B. Dybowski i jego towarzysze — Czekanowski, Czerski, Bron. Piłsudski — Cała plejada pracowników — Wielki ustęp z dziejów kultury — Mongolista Kowalewski — Talko-Hryncewicz — I. Pietraszewski, Ostrowski, Skalkowski, Dybowski, Morozewicz, Romer, Bogdanowicz — Prace kartograficzne i geodetyczne J. Chodźki i Br. Grąbczewskiego — Na szczycie Araratu	171
Podróżnicy misyjni (Ksks. Czermiński, Zaleski, Szczepański) — Francuska służba kolonialna (Kłobukowski, Zaborowski); Jan Dybowski, organizator kultury rolnej w Algierze — Podróże Syrskiego naokoło świata — Raciborskiego podniesienie kultury trzciny cukrowej na Jawie — Danysza środkami na plagę królików w Australii — Wielostronna działalność Domeyki w Chile — Szlakiem Domeyki — E. Malinowski, twórca kolei przez Andy —	

Szereg inżynierów i górników polskich w południowej Ameryce	178
Zubera synteza powstawania nafty — Geologowie polscy na polach naftowych całego świata — Teisseyre, Bośniacki i jego zbiory	184
Badacze wysp — Arctowskiego odkrycia do antarktyki i projekt kooperacji międzynarodowej — Działalność jego w zakresie bibliotekarstwa i samokształcenia ludowego	186
Syntetycy polscy — Kołłątaj wyprzedził Lyella, Rittera, Ratzla w geologii i antropogeografii — Staszic, z najznakomitszych geognostów i fizyografów świata — Rozkwit nauk statystycznych w Polsce dzięki Staszicowi — Szereg pracowników	190
Lelewela zasługi około historii geografii; w czym wyprzedzał naukę niemiecką	195
Nauki fizyograficzne w kraju — Niedostigły obraz geografii regionalnej u W. Pola — Katedra geografii w Krakowie najstarsza po berlińskiej — Ostatnia generacja naukowa, jej wielka postępowość i zupełna nowożytność — Sawicki i Romer — Dwa imiona światowego znaczenia: Artur Berson areonauta, i Rudzki geofizyk — Smoluchowskiego studia o fizycznych podstawach teorii górotwórczych	196
Stan nauki geografii w Polsce	200
Kartografia — Atlas przygotowany przez rząd Kongresówki arcydziełem — Jego losy i domniemani autorowie — Mapa generała Chrzanowskiego, unicum w swoim rodzaju — Inni pracownicy	202
Inicjatywa społeczna do badań meteorologicznych — Wczesność prac polskich — Podobnie w zakresie hydrografii — Atlas Baranowskiego — Atlas geologiczny Galicji — Cyfrowe zestawienie publikacji — Obfitość polskiego dorobku faunistycznego i zoogeograficznego — Produkcja fizyograficzna w cyfrach — Kolberg etnograf — Towarzystwa naukowe	205
Monografie geograficzne o Polsce — Dzieła zbiorowe; koroną: Słownik geograficzny — Atlas Romera — Niemiecko-okupacyjny »Handbuch von Polen«	209
Ludwik Antoni Birkenmajer: Udział Polski w uprawianiu i w rozwoju nauk ścisłych	212—267
1. Najstarsze ślady umiejętności — Nierównomierność i nierównoczesność przyswajania rozmaitych działów wiedzy — Kontakt z Włochami, pielgrzymki do Ziemi św., polscy scholarzy za granicą od XIII w. — Książki w Polsce od końca XI w.	212
2. Erudycja Kadłubka — Marcin Polak, Mikołaj Polak, Aimericus Polonus, Franco de Polonia — Nowator w terapii lekarskiej — Wynałazca torquetum	215

3. Witelo z Witowa pod Piotrkowem, matematyk i fizyk (Optyka), wskrzesza klejnoty geometrii starożytnych — Zwiększenie wiadomości geograficznych — Przyjęcie liczb arabskich — Pierwsze ślady miernictwa w Polsce	217
4. Uniwersytet Kazimierzowski — Obserwator astronomiczny za Kazimierza W. — Polskie prace astronomiczne z r. 1381 — Pisma kalendarzograficzne pod koniec XIV w. — Trygonometrya w Krakowie	219
5. Po odnowieniu uniwersytetu — Stała katedra nauk matematycznych i przyrodniczych — Zapowiedzi astronomiczne od r. 1406 — Uczeń pierwszej połowy XV w. — Marcin Król — Projekt poprawy kalendarza — Krytyka doktryn astronomii geocentrycznej — Marcin Bylica i najwcześniejszy w Europie traktat astronomii sferycznej — Jan z Głogowa, obserwacja zaćmień, pomiary geodetyczne — Inni uczeni — Obfitość traktatów starożytnych i średniowiecznych autorów	221
6. Wojciech z Brudzewa — Mikołaj Kopernik — Marcin Biem wyprzedził pomysły reformy gregoriańskiej — Wapowski, obserwator i pierwszy kartograf — Obserwacje komety nazwanej później kometa Halleya (1531 r.) — Apologeci Kopernika — Geometria Grzebskiego po polsku — Polscy uczestnicy reformy kalendarza — Krytyka i metoda Latosa	224
7. Wiek XVII. — Brożek pierwszy w Europie zajmuje się z powodzeniem t. zw. wielobokami gwiazdzistymi — Pudłowskiego wielostronne prace matematyczne, fizyczne, astronomiczne — Pomysł miary powszechnej — Obserwacje w Kaliszu — Heliocentryczne planetarium Gajewskiego koło r. 1640	228
8. Wiek XVII, ciąg dalszy — Inni uczeni — Najstarsza geodezya (Dusiński) — Smogulecki wyprzedza naukę europejską co do natury plam słonecznych — Susliga wykrywa błędność ery dyonizyjskiej — Herka przyznaje kometom naturę kosmiczną — Dominik Kromer proponuje wyznaczanie długości geograficznej z zaćmień księżyców Jowisza — Rurka Torricellego w Warszawie 1647 r. — Tylkowski pierwszy stosuje matematykę do rozważań czysto logicznych — Perpetuum mobile (Solski) — Szereg innych uczonych — Heweliusz, który wyniósł na niebo »Tarczę Sobieskiego« — Adam Kochański nader bliski odkrycia Leibnitzo-Newtonowskiego; jego odkrycia matematyczne i stosowanie ich do astronomii, fizyki, mechaniki teoretycznej i praktycznej	231
9. Wiek XVIII — Upadek w okresie saskim, a przyspieszone tempo odrodzenia w drugiej połowie stulecia — Obroncy systemu Kopernika — Obserwatorium i gabinet fizyczny w Poznaniu, ob-	

serwatorium w Wilnie — Fizyka po polsku Rogalińskiego — Obserwacje Merkurego przez Poczobuta — Łuski obserwacje 1761 r. — Szereg uczonych 235

10. Obserwatorium w Krakowie — Jan Śniadecki, pierwszorządne jego obserwacje, zwłaszcza planetoid; jego Algebra, Geografia matematyczna i fizyczna, meteorologia, Rachunek prawdopodobieństwa, Trygonometria kulista; jego wyrazownictwo polskie — Balon 1784 r. — Współcześni Śniadeckiego Jana — Sławińskiego tryangulacja Litwy i Kurlandii — Obserwatorium w Warszawie 238

11. Hoene-Wroński, ogarnia niemal wszystkie dziedziny wiedzy — Wielka oryginalność własnych metod — Obfitość nowych pomysłów naukowych — Działalność twórcza niemal we wszystkich działach matematyki, astronomii, fizyki, w inżynierii i technice — Otworzył wszędzie nowe widokreśli — Od drugiej połowy XIX w. dotrzymujemy kroku nauce międzynarodowej — Organizacja pracy naukowej 241

12. Polscy matematycy — Obok specjalności z reguły szersze horyzonty — Liczny poczet uczonych — Najważniejsi: Żmurko, własnymi drogami kroczyć lubiący — Mertens, który wzbogacił swymi odkryciami wszystkie działy matematyki — Szereg nowszych pracowników 245

13. Fizyka — Starszy zastęp — Ruch intensywny we fizyce teoretycznej — Skiba, Gosiewski i inni 248

Ostatnie 20-lecie — Przerósł wszystkich Z. Wróblewski: skroplenie gazów z Olszewskim — Witkowskiego prace obecnie ostatnim wyrazem nauki, a podręcznik jego równy najlepszym zagranicznym — Wł. Natanson — Maryan Smoluchowski i szereg współczesnych — Marya Curie ze Skłodowskich — Mechanika teoretyczna 1837—1889 251

15. Astronomia i geodezja — Józef Chodźko, który pierwszy zwrócił uwagę na t. zw. odchylenia pionu — Inni geodeci — Obserwatorium Dembowskiego — Prażmowski, Kowalski, Bogusławski, Karliński i inni 255

16. Kowalczyk, Wierzbicki, Rogowski — Maurycy Rudzki w geofizyce, seizmologii, hydrodynamice kosmicznej i inni uczeni — E. J. Wilczyńskiego nowe metody w fizyce matematycznej i astrofizyce 258

17. Meteorologia i klimatologia — Stałe zapiski od połowy XVI w. jedyne w Europie — Regularne dostrzeżenia starsze w Warszawie, niż w Padwie i Paryżu — Pracownicy — Syn-tezy, zwłaszcza Romera 260

18. Historia nauk matematycznych uprawiana w Pol-

Str.

Str.

sce od XVII wieku — Świetny stan kalendaryografii — Prace o Koperniku — Żebrowskiego Bibliografia — Franke, Dickstein i liczny szereg innych 263
Wykaz prac historycznych autora artykułu 267

Józef Rostafiński: Botanika i zoologia w Polsce od czasów najdawniejszych aż do otwarcia Szkoły Głównej w Warszawie 268—279

Badania oryginalne od drugiej połowy XV wieku — Jan Stanko i jego najobfitsze zestawienie flory i fauny — Zielniki polskie — Nauki na wsi a w mieście — Mecenasi — Cygańskiego Myślistwo ptasze 268

Jedna z najstarszych katedr botaniki w Krakowie — Szymon Syreński — Warszawski ogród botaniczny najstarszy na północy Alp — Prace florystyczne XVIII wieku — Krzysztof Kluk — Krytyczne stanowisko Komisji Edukacyjnej wobec systemu Linneusza — Czempirskiego zoologia — Jundziłowie 270

St. Gorskiego prace na podstawie nowszych zapatrywań na granice gatunku — Uczni wileńscy — Wielkopolański Sumiński odkrywa rodnice paproci — W. Besser organizuje pracę zbiorową — Łobaczewski, Czerwiakowski — A. Rehman jako botanik — Berdau, najzasłużeńszy florysta 275

Zoolodzy szkoły lwowskiej — Muzeum Dzieduszyckich — Leon Cienkowski, jeden z najzasłużeńszych synów Polski, pionier nauki o komórce 278

Józef Rostafiński: Botanika od czasów Szkoły Głównej 280—292

Jedyny Polak na katedrze w Krakowie, Czerwiakowski, bez uczniów — Znaczenie Szkoły Głównej warszawskiej — Emila Godlewskiego liczne odkrycia — St. Jentysa odkrycia o skrobi — Janczewskiego wielostronne prace, zwłaszcza fundamentalne nad budową korzenia 280

Józefa Rostafińskiego monografie i odkrycia, historia hodowli roślin w Polsce, »Historia naturalna wieków średnich«, prace nad fizyografią okresu przedhistorycznego w Polsce i oznaczenie z tego pierwotnych siedzib Słowian; nowa teoria powstawania istot żywych — Jego Botanika szkolna pierwsza w Europie na podstawie biologicznej — Słownictwo — Pierwsza w Polsce nowoczesna palmiarnia i alpinarium — Jego uczniowie 283

Fr. Kamińskiego odkrycia o monotropie — Rotherta odkrycia anatomiczne i fizjologiczne 284

Maryan Raciborski, najwybitniejszy polski przyrodnik — Studia jawańskie (choroba tytoniu), monografie z wielu działów, szcze-

głowe zbadanie wzrostu krokowego komórki, przygotowania do wydania zbiorowej illustrowanej flory polskiej — Rzesza florystów — Instytut botaniczny w Krakowie — Uczniowie Raciborskiego — Znakomite prace W. Szafera 285

Wincenty Pol wyprzedza poglądy dzisiejsze o zbiorowiskach roślin o pół wieku — Inne prace do geografii roślin — Polscy uczeni dotrzymują kroku rozwojowi nauki w drugiej połowie XIX w. — Szereg najbardziej zasłużonych 290

Michał Siedlecki: Udział Polaków w pracach z dziedziny zoologii w najnowszych czasach 293—304

Polskie placówki naukowe — Do każdego wielkiego problemu zoologicznego dorzuciła nauka polska poważny dorobek własny, a w niektórych działach otworzyła nowe drogi, lub uporządkowała dawniejsze — Remak wykazał, jak się komórki mnożą — W warszawskiej pracowni Hoyer'a wyjaśniono najpierw niezmiennosc cech komórek — Mayzla odkrycie karyokinezy — Właściwości komórek badają Hoyer i Kostanecki — Maziarskiego, Godlewskiego młodszego, M. Siedleckiego badania specjalne — Prace z anatomii mikroskopijnej Hoyer'a starszego, Maziarskiego, Nusbauma, Szymonowicza i Hoyer'a młodszego 293

Odkrycia światowej sławy Cienkowskiego co do pierwotniaków — W tymże zakresie odkrycia Wrześniowskiego, Siedleckiego, Janickiego 297

Badania nad dziedziczeniem cech i zapłodnieniem: Kostaneckiego, Godlewskiego mł. i Sitowskiego 300

Prace samodzielne około mechaniki rozwojowej, głównie Godlewskiego mł., J. Nusbauma, St. Kopcia 300

W zakresie embryologii i anatomii porównawczej 301

Systematycy: światowej sławy ornitolog Taczanowski — pającznik Kulczyński — ichtyolog Nowicki — do skorupiaków Garbowski — B. Dybowski specjalista do Syberyi i kraju Zabajkałskiego — i inni 301

Faunistyka polska — A. Wierzejski — Poza Polską: szereg pracowników pierwszorzędnych po całej kuli ziemskiej 302

Odrębny polski typ i sposób myślenia 304

Adam Wrzosek: Udział medycyny polskiej w kulturze powszechnej ze szczególnem uwzględnieniem czasów porobiorowych 305—319

Polskie rękopisy średniowieczne po różnych księgozbiorach europejskich — 97 kodeksów Biblioteki Jagiellońskiej z czasów przed XVI wiekiem — Marcin Bylica — Józef Struś, autor dzieła

o tętynie — Szkoła lekarska w Grodnie — Uniwersytety 305

Jędrzej Śniadecki, internista, i jego arcydzieło »Teoria jestestw organicznych« — Fundamenty jego teorii życia do dziś dnia niewzruszone — Ciągła przemiana formy w materii, w danej formie ciągła przemiana materii — Wpływ Śniadeckiego w nauce niemieckiej — Inni uczeni wileńscy 309

Uczeni krakowscy — Teichman, odkrywca kryształów heminy — Chorąży nowej szkoły J. Dietl — Epokowe znaczenie jego dzieła, zadającego ostatni cios metodzie puszczania krwi — Praca około zdrojowisk krajowych 314

Warszawscy przodownicy — Szokalski, Hoyer — Chałubiński, inicjator kierunku filozoficznego w medycynie polskiej — Biernackiego »Istota i granice wiedzy lekarskiej« — Biegańskiego »Logika medycyny« 317

Osiadli za granicą — Ad. Raciborski (auskultacya i perkusya) — Gałęzowski okulista — Remak, embryolog, badacz drobnowidowej budowy nerwów — Nencki, wielkich zasług w chemii fizyologicznej — Baliński i Mierzejewski dali początek psychiatrii w Rosyi — Brak własnych warsztatów pracy 317

Antoni Gałęcki: Chemia w Polsce 320—348

1. Alchemia — Dwaj alchemicy sławy europejskiej: Kowski w XV w. i Sędziwój w XVII. — Jatrochemia — Albert Łaski, zwolennik Paracelsa 320

2. Zasady chemii nowoczesnej — Pierwsza u nas pracownia chemiczna ks. Osińskiego w drugiej połowie XVIII. w. — Katedry chemii — Jędrzej Śniadecki w Wilnie — Oryginalność jego i sceptycyzm wobec empiryi — Główne zagadnienia dzisiejszej doby opracowywane przez Śniadeckiego — »Teoria jestestw organicznych« — Odkrycie »westu« — Podręcznik Śniadeckiego i jego szkoła 323

3. Rozwój chemii organicznej — F. Walter odkrył 21 połączeń organicznych, a z ropy naftowej wydzielił już 1840 r. węglowodory 328

4. Badania Jakóba Natansona 330

5. Popęd do wiedzy w Szkole Głównej — Polscy chemicy za granicą — Br. Radziszewski we Lwowie, jego postępową pracownia i pierwsze fundamenty stereochemii — Najwybitniejsi z jego uczniów i współpracowników — Badania Ed. Wróblewskiego 331

6. Z. Wróblewski i K. Olszewski skraplają i zestalają własnymi przyrządami szereg gazów w najtrudniejszych warunkach nieprawdopodobnie ubogiej pracowni 333

7. M. Nencki wnika w istotę chemicznych procesów życio-

wych — Studya nad barwnikami krwi, nad gnilnym rozkładem białka, odkrycie (wspólnie z J. Zaleskim) przeznaczenia wątroby — Marchlewskiego odkrycie jednakowego pochodzenia chlorofilu i hemoglobiny — St. Kostaneckiego teoria barwników — Przysporzył chemii organicznej około 2.000 nowych związków	334
Chemia fizyczna — Jędrzej Śniadecki zajmuje się już jej zagadnieniami — Szereg pracowników — Radiologia; Marya Curie ze Skłodowskich — Odrodzenie atomistyki i Maryan Smoluchowski, jeden z najznakomitszych teoretyków fizyków nowoczesnych — Pomysły jego i teorie	339
Dorobek naukowy ostatniej doby — Szeregi pracowników — Statystyka polskiej działalności naukowej i zestawienie tabelaryczne warunków pracy polskiego chemika z zagranicznymi	345
Władysław Szajnocha: Geologia	349—376
Wybitna międzynarodowość nauk przyrodniczych — Cztery okresy w rozwoju geologii w Polsce	349
Okres Staszica — Podwaliną polskiej wiedzy geologicznej dzieło Staszica »O ziemiopłodzie«: opis geognostyczny, mineralogiczny i górniczy całej Polski — Słaby udział Warszawy, znaczniejszy Wilna w tym okresie nauki — W Wilnie szereg prac samodzielnych i pierwsze podręczniki szkolne — Badacze niemieccy	350
Okres Puscha — Trzydziestoletni pobyt Puscha w Kielcach i Warszawie — Nowoczesnym zrębem polskiej wiedzy geologicznej jego pomnikowe dzieła (1824—1837) — Szereg prac polskich od Łabęckiego: »Górnictwa w Polsce« (1841) i map geognostycznych Hempla i Giżyckiego	351
Okres Zejsznera — Jego polski podręcznik geologii (1856), odkrycia skamielin i badania kraju — Katedra w Krakowie — Alojzy Alth († 1886) i jego asystenci	353
Okres »Atlasu geologicznego Galicji« — Zeszyt pierwszy z 25 w r. 1887 — Obfitość prac we wszystkich niemal działach geologii — Feliks Kreutz — Wł. Szajnocha i jego asystenci — Józef Morozewicz — Pracownie uniwersyteckie: geologiczna i mineralogiczna w Krakowie — Lwowscy profesorowie: Niedźwiedzki, Dunikowski, Zuber, Siemiradzki, Teisseyre i M. Łomnicki — Katedry w uniwersytecie lwowskim i politechnice — Towarzystwo Przyrodników Im. Kopernika i Muzeum Im. Dzieduszyckich we Lwowie — Nieznaczny udział Wielkopolski w geologii — Warszawscy pracownicy w uniwersytecie i poza nim — Pamiętnik Fizyograficzny warszawski (od 1881) — Szereg prac inżynierów górniczych — Popularyzacja wiedzy — Pracownia warszawskiego	

Muzeum dla przemysłu i rolnictwa — Miklaszewskiego mapa pedologiczna Królestwa — Ostatnie, współczesne momenty	354
Prace naukowe Polaków poza Polską w różnych krajach europejskich, w Azji od Syberji do Indji, w Afryce, w Ameryce północnej i południowej (60-letnia praca Domeyki), w Australii — Udział w międzynarodowych kongresach geologicznych	358
Uprawianie geologii teoretycznej (Smoluchowski, Rudzki i i.)	359
Zbiory geologiczne w Polsce — Lwów, Kraków, Warszawa, Poznań, Wieliczka, Borysław, Dąbrowa Górnicza — Zbiory z ziem polskich w uniwersytecie wrocławskim — Zbiory Bośniackiego w San Giuliano pod Pizą	360
Brak własnego Zakładu Geologicznego — Stałe wydawnictwa, zawierające prace geologiczne, encyklopedye, czasopisma i miesięczniki polskie — Prace Polaków w czasopismach zagranicznych — W Berlińskim »Geologisches Centralblatt« referowano w latach 1900—1917 przeszło 740 prac polskich geologów	362
Literatura do dziejów geologii w Polsce	364
Spis pracowników polskich w zakresie geologii od początku XIX. wieku, przez Maryę Dylążankę ułożony: 302 nazwisk z podaniem stanowiska, daty pierwszej publikacji naukowej i czasopisma, w którym była umieszczona, tudzież wiadomości o nekrologu	366
Julian Hofman: Przemysł górniczo-hutniczy w Królestwie Polskiem.	377—388
Warunki rozwoju trudniejsze, niż w innych krajach — Trzy poważniejsze gałęzie: przemysł węglowy, żelazny i cynkowy; obok tego o znaczeniu podrzędnym ołowiany, miedziany, siarkowy i t. d. —	377
Krótki rys ogólnych dziejów górnictwa i hutnictwa w Królestwie Polskiem — Na czele górnictwa w latach 1816—1825 Staszic, następnie do r. 1832 Ksawery Lubecki, od 1833 Bank Polski — Od r. 1843 zawiaduje górnictwem biurokracja rosyjska, górnictwo rządowe upada zupełnie, przechodzi w ręce prywatne, w znacznej większości cudzoziemskie	378
Węgiel kamienny — Zagłębie Dąbrowskie, granice, obszar, zapasy — Dopiero nowe prawo górnicze roku 1870 oddziela własność powierzchni od własności wnętrza — Cyfry szybkiego wzrostu produkcji — Oplakane stosunki komunikacyjne — Blisko czwarta część kraju nie używa węgla — Dziewięć większych towarzystw akcyjnych — 27.000 robotników	379
Żelazo — Złoża rud mało jeszcze zbadane — Pięć głównych kompleksów — Stopień wydajności rudy krajowej — Brak ko-	

ksu — Działalność Banku Polskiego, a następnie katastrofalna gospodarka rządu rosyjskiego — Wroga polityka celna — Prywatne towarzystwa hutnicze po obu stronach kordonu prusko-rosyjskiego — Jak przetrwano przesilenie lat 1908—1910 — Cyfry porównawcze produkcji — Przyszłość zabezpieczona	381
Cynk — Pola galmanowe — Historia pięciu głównych terenów — Stan obecny — Towarzystwa kopalniane — Płuczki — Zapasy — Cyfry produkcji — Przyszłość nie przedstawia się w barwach zbyt ponurych	385
Zakończenie — Polityczne tło przyszłych koniunktur w związku z odyskaniem bytu politycznego — Przyszła przebudowa miast i wsi, budowa komunikacji, prawodawstwo, polityka taryfowa i cłowa	387
Zdzisław Kamiński: Płody kopalne Galicyi	389—414
Srebro — Wytwarzane w hucie cynkowej w Trzebini; ostatnie daty z r. 1916	389
Żelazo — Rudy ilaste karpackie, ruda darniowa — Dawne żelazo zakopiańskie — Rudy brunatne i tatrzańskie — Bogactwo rud jeszcze dostatecznie nie zbadane — Ilość hut w różnych czasach — Wytwórczość po r. 1880 — Przemysł przeróbczy upadł; dzisiejszy stan hutnictwa	389
Ołów — Kopalnie od r. 1415; szkic ich przeszłości — Wytwórczość ostatnich czasów, przerabianie w kraju i wywóz za granicę	391
Cynk — Górnictwo rudy cynkowej w Krakowskiem od początku XVIII. wieku — Trzy rodzaje rud cynkowych — Galmany — Złóża — Kadm — Wytwórczość cynku i bieli cynkowej — Przeróbki fabryczne	393
Siarka — Kopalnia w Swoszowicach od r. 1422 — Szkic jej dziejów — Rozmiary pokładów — Wytwórczość — Nowe poszukiwania	396
Węgiel kamienny — Okręg krakowski — Gwarectwo Jaworznickie — Akcyjne zakłady w Sierszy — Gwarectwo Brzeszcze — Société à Verviers — Compagnie galicienne de mines à Paris — Kopalnie w Tenczynku — Wytwórczość — Nabycie terenów przez kraj na obszarze 770 km ² . — Komunikacje — Zapasy olbrzymie — Jak kraj posiadający taki nadmiar siły materialnej może wywrzeć wpływ znaczny nie tylko na swój rozwój gospodarczy, ale także na rozwój ekonomiczny krajów ościennych	400
Węgiel brunatny — Karpackie i podolskie pokłady — Wytwórczość	405
Torf — Ogromne przestrzenie torfowisk; według powiatów wyliczone	406

Sól — Łuk kilkudziesięciomilowy przez całe Podkarpacie — Początki żupnictwa w czasach przedhistorycznych — Wieliczka i Bochnia — Francja XV. wieku czerpie wzory z organizacji górnictwa polskiego — Wykaz dawnych i obecnych źródeł i żup solnych	406
Sole potasowe — Sylwin i kainit w Kałuszu i Stebniku — Sole kałuskie wobec fabrykatów stasfurtskich	409
Nafta — Odkrycie Ignacego Łukaszewicza w r. 1853 — Nafta wypiera hydrokarbir — Ankieta w celu ułożenia prawodawstwa naftowego w r. 1868 — Pewne produkty przemysłu rafineryjnego najpierw powstały w Polsce z ropy galicyjskiej — Olej solanowy i maszynowy — Smary galicyjskie najstarsze w handlu — System wiercenia z wolnospadem zamieniony od r. 1884 na kanadyjski — Bóbrka, Gorlice, Słoboda Rungurska — Stanisław Szczepanowski — Taran wodny Wolskiego — Społeczeństwo nabiera zamiłowania do przemysłu — Schodnica, Borysław, Tustanowice — Ogrom produkcji wywołuje przemysł światowy nalciany — W technice wiertniczej zdobyliśmy rekord światowy, a wiertacz polski zasłynął na całym świecie — Przesilenia — Zwyżka ceny w ostatnim czasie i płytsze wiercenia w zachodniej Galicyi	409
Wosk ziemny — Znajduje się tylko u nas — Cztery odmiany — Miejsca pokładów — Warunki wytworzenia — W pokładach Staruni mamut i nosorożec zakonserwowane ze skórą i uwłosieniem	412
Gaz ziemny — Olbrzymia wartość cieplikowa — Szyby wydające gaz — Pod względem wydajności zajmuje Polska drugie miejsce na kuli ziemskiej	413
Feliks Kucharzewski: Inżynieria i mechanika	416—436
I. Pierwsi technicy: rzemieślnicy budowlani — Rozwój tych rzemiosł w Polsce od XIII. wieku — Maszyny rozmaite, młyny, odlewnie, huty, folusze i tp. — Nazwiska wiadome od XIV. w. — Budowniczowie mostów — Miernictwo — Wodociągi (Kopernika prace w tym zakresie) — Pomiary katastralne, mapy od XVI. w. — Most na palach na Wiśle za Zygmunta Augusta — Wodnictwo rolne XVI. w. — Inżynieria wojenna XVII. w. — Geometria XVII. wieku — Mechanik Adam Kochański, inicjator zawieszenia sprężynowego — Stanisław Solski pisze podręcznik techniczny — Inżynierowie Stanisława Augusta	415
II. Po rozbiorach: Jan Konarzewski zbudował grafometr do pomiarów podziemnych — Michała Sokolnickiego pomysły — Wojciech Gutkowski, M. Metzel (kanał Metzłowski i projekt mostu łańcuchowego w Warszawie), Fr. Christiani wytwarza sieć dróg bitych — Szkoła inżynierii cywilnej z inicjatywy Staszica — A. Stern,	

wynalazca maszyn rachunkowych — Doświadczenia mechaniczne A. Kranza — K. Hubego badania nad ruchem wirowym — F. Miechowicza »Teoria machin« — Generała Bema prace około machin parowych — »Izys Polska«, pierwsze nasze czasopismo techniczne w r. 1820 — Dalsze czasopisma 419

III. Feliksa Pancera działalność w latach 1820—1851 — Jego mosty — Kurs architektury; wykłady przydatne po 60 przeszło latach — Wyrób broni — Zjazd z Placu Zamkowego w Warszawie do mostu — Projekt wodociągu dla Warszawy — Pomysł teleskopu nieruchomego i inne 422

IV. Stanisław Kierbedź — W Petersburgu i w Paryżu — Pierwszy most stały na Newie — Kolej warszawsko-wiedeńska — Warszawski most, zaczęty w r. 1860 — St. Wysocki, Wilhelm Kolberg — Idzkowskiego pomysł kolei jednoszynowej 1857 r. — T. Żebrowski w Krakowie — Hoene-Wroński — Prace inżynierów polskich we Francji 424

V. Szkolnictwo wyższe techniczne i pisma zawodowe — Współpracownicy i kontynuatorowie Kierbedzia — T. Chrzanowskiego »Teoria sklepień« — J. Majewskiego i J. Spornego projekty kanalizacji z r. 1864 — Spornego projekty osuszenia błot Piny i niziny kaminowskiej — Jego »Hydraulika agronomiczna« i inne prace — Merczynga pierwsze badania nad biegiem ropy w rurach — Szereg specjalistów mechaniki stosowanej — Roboty portowe w Windawie — Inżynierowie polscy w Rosji — Przemysł mechaniczny — Badania naukowe Obrębowicza i Wasiutyńskiego — Warszawscy i lwowscy profesorowie — Wasiutyńskiego »Drogi Żelazne« i Gostkowskiego »Teoria ruchu kolejowego« — Nowością wykład mechaniki ruchu kolejowego, zainicjowany 1877 r. we Lwowie — Kilka oryginalnych teorii polskich uczonych — Roboty wodne w Galicji 427

VI. Prace na obczyźnie — St. Janicki projektuje kanał morski dla Petersburga, kieruje robotami portowymi w Rjece, następnie (1876) kanalizowaniem Moskwy — Janickiego badania i wnioski w sprawie wydoskonalenia żeglowności rzek rozstrzygają na rzecz systemu francuskiego przeciw niemieckiemu — Ernest Malinowski w Peruwii; obwarowanie wybrzeży, kolej przez Andy — Folkierski i Władysław Kluger w Peruwii — Klugera projekt wodociągu »regulickiego« dla Krakowa — Odkrycia polskie około zbiorników wodnych, robót ziemnych, badań analitycznych, obliczeń wytrzymałości itd. — Abakanowicza wynalazki elektro-techniczne i prace z zakresu statyki wykreślnej 432

Stefan Surzycki: Ogólny zarys rozwoju wiedzy rolniczej w Polsce 436—448

Ścisły związek z rozwojem wiedzy przyrodniczej i ekonomicznej — Wyłącznie praktyczny zakres dawniejszej literatury — Crescentyn, Gostomski, Haur — Komisja Edukacyjna wprowadza rolnictwo i ogrodnictwo do szkół — Próba organizacji wyższej nauki w akademii zamojskiej — Podręczniki Kukolnika, Dziekońskiego, Kluka 437

»Towarzystwo Gospodarczo-rolnicze« 1810 roku — Katedra gospodarstwa w Wilnie r. 1818, jedna z pierwszych w Europie — Michał Oczapowski — Instytut agronomiczny w Marymoncie od r. 1820 do 1862 — Wojciech Jastrzębowski — Seweryn Zdzitowiecki — Jan Kurowski — Wszystkie kierunki wiedzy rolniczej miały w Polsce poważnych propagatorów i samodzielnych pracowników naukowych — Juliusz Au jednym z najpoważniejszych przeciwników teorii mineralnej Liebiga, a zwolennikiem jednym z pierwszych szkoły ekonomicznej 440

Instytut rolniczo-leśny w Puławach od r. 1862 — Przebieg jego rusyfikacji — Losy szkoły rolniczej w Żabikowie pod Poznaniem — Akademia rolnicza w Dublanach — Godlewski, Jentys, Au — »Roczniki Gospodarstwa Krajowego« 1842—1862 — Towarzystwo Rolnicze w Warszawie 1858—1862 — Sekcja rolna 1890 — Centralne Towarzystwo Rolnicze 1907 r. 443

Studium Rolnicze w Krakowie 1890 r. — Szkoła Główna Gospodarstwa wiejskiego w Warszawie — Towarzystwo dla popierania polskiej nauki rolnictwa — Instytut naukowy Gospodarstwa wiejskiego w Puławach 1917 r. 446

Ruch wydawniczy; zestawienie bibliograficzne ostatniego stolecia 447

Kazimierz Rouppert: Szkoła Godlewskiego w polskiej wiedzy rolniczej 449—460

Pierwsze wspólne Godlewskiego i Dobrskiego badania nad siedmioma próbkami gleb z różnych stron Polski — Skeptycyzm wobec Liebiga teorii odżywiania się roślin — Studia nad absorpcją ziemi ornej — Niezależność kształtu roślin od czynności przyswajania — W pracach nad przyswajaniem rozstrzygnął Godlewski pierwszorzędne nowe zagadnienia naukowe 449

Studia nad wzrostem roślin — Biologia wypłonięcia — Czego nie uwzględnia nauka niemiecka — Od czego zależy peryod dzienny wzrostu rośliny — Pierwszorzędne zdobycze naukowe Godlewskiego dla nauki o wzroście 451

Godlewskiego teoria ruchu wody w roślinie — Dwa obozy

	Str.
w nauce powszechnej — Ujęcie w prawa zjawisk oddychania roślinnego — Przyrząd do doświadczeń nad oddychaniem — Sprawa oddychania śródcząsteczkowego — Studya nad rozkładem białka — Jentys i Polzenius — Badania w nasionach łubinu — Rozwoju chemii białka niepodobna sobie wyobrazić bez Godlewskiego . . .	452
Badania drobnoustrojów zamieniających amoniak na azotyny — Studya nad nitrifikacją — Wyniki Godlewskiego ogólnie przyjęte — Trwałe znaczenie jego odkryć — Teorya rolnictwa czerpie na każdym kroku wskazania praktyczne z dociekań Godlewskiego .	456
Prace z dziedziny przyrodoznawstwa stosowanego — Dzieło o wymaganiach pokarmowych niektórych roślin — Sprostowanie badaczy wiedeńskich w sprawie żużli — Popularna praca dla ludu — Działanie obornika, a rozwój ziemniaków . . .	457
Organizacyjna działalność Godlewskiego — Pracownia i ogród w Dublinach — Krakowskie Studium rolnicze — Szereg uczniów — Dzisiejsze życie naukowe rolników polskich, a zasługi Godlewskiego i jego miejsce w nauce powszechnej . . .	458
Emil Godlewski: Najnowsze odkrycia polskiej wiedzy rolniczej . . .	461—468
Jentysa i Rogoyskiego badania nad źródłami azotu — Jentys wykrywa szkodliwy wpływ większej ilości kału na vegetację — Kwestya denitrifikacji — Błąd Wagnera prostuje Rogoyski; jego całkowite bilanse azotu . . .	461
Niklewskiego doświadczenia wykazują możliwość równoczesnej nitrifikacji i denitrifikacji — Droga do dalszych badań co do obchodzenia się z obornikiem — Niklewskiego i Karpińskiego doświadczenia nad działaniem materii próchnicznych . . .	463
Prażmowski daje podwaliny pod systematykę bakteryj i pierwszy stwierdza różnicę u nich pewnych cech morfologicznych — Badania rozmaitych bakteryj; najdonioślejsze nad bakteriami brodawkowemi roślin motylkowych, które decydują o użyźnianiem glebę działaniu roślin groszkowych . . .	465
Kwestya azotobaktera — Praca Krzemieniewskiego rzuciła nowe światło na rolę próchnicy w glebie — Dzierzbicki stwierdza pobudzające działanie próchnicy na rozwój drożdży — Dalsze studya nad azotobakterem p. Krzemieniewskiej — Rozwój azotobaktera i rolę w tem próchnicy wyjaśnia Prażmowski . . .	466
Kazimierz Miczyński: Hodowla roślin w Polsce porozbiorowej . . .	469—484
Niepomyślne nasze warunki dla pracy wymagającej dłuższego okresu spokoju — Dawniejsza hodowla sadownicza — Pszenica polska od dawien najlepsza — Trzy główne jej rasy . . .	469

	Str.
Próby metodycznego uszlachetniania wiadome od połowy XIX. wieku — Pszenica sarnowska — Mąka marymoncka i losy kostromki — Wysokie Litewskie — Dańków — Hodowla nasion buraków cukrowych, konkurujących zwycięsko z najlepszymi hodowlami francuskimi i niemieckimi — Niemiercze i Górka Narodowa Buszczyńskiego — Eksport do Ameryki — Brzozówka — J. I. Karpiński, E. Załęski, C. Rytel . . .	472
Pierwsza publiczna stacya doświadczalna w Sobieszynie — Stacya w Chojnowie, następnie w Chruszczewie — A. Sempołowski — K. Rogoyski — Mydlniki — Grodkowice i A. Prażmowski — Mikulice Turnaua — Inni hodowcy . . .	476
Hodowla w Dublinach — Dublańskie mieszańce pszenicy — K. Miczyński — Starania o tęgość słomy . . .	479
Hodowla ziemniaków — Henryk i Wiktor Dołkowscy w Nowej Wsi pod Kętami — Walka z zarzą ziemniaczaną — Rekordy plenności i procentu skrobi w polskiej hodowli . . .	482
Stacya genetyczna w Morach pod Warszawą i pierwsze jej sprawozdanie . . .	484
Pośmiertne wspomnienie śp. Kazimierza Miczyńskiego . . .	484
Karol Malsburg: Gospodarczy i naukowy udział Polski w powszechnej hodowli zwierząt domowych . . .	485—530
Warunki przyrodnicze — Trzy strefy klimatyczne i trzy działy florystyczne — Hodowla na Żuławach wiślanych, nad Wartą i Odrą, na Mazowszu, w Małopolsce i na Śląsku, na Polesiu, w Pińszczyźnie, na Żmudzi, na Podgórzu karpackim, a w krajach stepowych polskich, na Podolu i Ukrainie — Konie, bydło, owce, świny; rasy, odmiany, formy tubylcze — Czerwone bydło; chów bojanowski; zawód majdański; bydło podolskie i i. — Owce: świniarki, cabanki i i. — Świny krótkouchy. — Polska nie tylko spichrzem, ale też spiżarnią Europy . . .	485
Ogrom eksportu hodowli polskiej . . .	496
Koń polski zestawiony z hiszpańskim i tureckim — Włosciańskie »koniki« — Tabuńczyk stepowy — Koń »stadny« — Koń bojowy polski — 74 polskich nazw konia — Koń w sztuce polskiej — Mnogość stadnin — Koń pełnej krwi i anglo-arab — Kłusak amerykański polskiej hodowli . . .	497
Hodowla drobiu, gołębi, królików . . .	506
Psy — Kozy . . .	508
Warunki hodowlane — Specjalizacja w naszych warunkach — Zestawienie z Zachodem . . .	510
Zwierzęta domowe importowane — Koń orientalny, neapoli-	

tański, angielski; konie zimnokrwiste — Bydło: »holendernie«, »tyr-
rolnie« »szwajcarnie« — Inne zwierzęta domowe 512

Uczestnictwo polskie w nauce zootechnicznej — Adam Mi-
ciński 1570 r. rozpoczyna długi a nieprzerwany szereg polskiego
piśmiennictwa — Nasze »myśliwstwa«, »ekonomiki«, »hippiki« —
Hippologia nowoczesna, paleontologia hippologiczna, systematyka —
Literatura gospodarczo-hodowlana — Bydłoznawstwo, kraniometry-
czne badania, systematyka, dział bydłoznawczo-historyczny, paleon-
tologia — Owczarstwo — Studia około trzody chlewnej — Dro-
biarstwo — Książki o psach — Ichtyologia — Nauka żywienia
zwierząt — Biologiczne badania hodowlane — Genetyka — Psy-
chologia zwierzęca 517

Udział polski w hodowli powszechnej nadspodziewanie zna-
czny w każdym kierunku, praktycznie i teoretycznie 526

**Maryan Szykowski: Kierunek rozwoju polskiej twórczości
literackiej** 531—590

I. Czasy niepodległości — Okres asymilacyjny — Kie-
runek utylitarny — Od końca XIV. wieku przygotowania do współ-
pracy z Zachodem 531

Wiek XV. i początek XVI. — Zabytki językowe — Humanizm
ze źródeł włoskich — Ciceronianie i epistolografowie — »Nadwi-
ślańskie Towarzystwo literackie« — W poematach łacińskich te-
maty swojskie — Początki polskiej mowy wiązanej 533

Od Kochanowskiego do Szymonowica 535

Barok — Ciągłość rozwoju — Pierwiastki rodzime uzyskują
pełny wyraz w produkcji poetyckiej W. Potockiego — Poetycka
konceptcja polskiej misji historycznej u W. Kochowskiego — Naśl-
adowcy wzorów włoskich i francuskich — Kultura teatralna wło-
ska — Literatura sowizralna 537

Literatura za Stanisława Augusta — Normy nie pozostawia-
jące wiele miejsca dla odrębności indywidualnych — Trembecki
jako wirtuoz formy — Wszechstronność Krasickiego, jako czynnik
zrównania się z postępem myśli zachodniej 539

Kierunek sentymentalny — Gessneryzm — Literatura tre-
nów i elegij wobec rozbiorów — Odrodzenie idealizmu w Polsce
wyprowadza Chateaubrianda — Idea ostatecznego tryumfu sprawie-
dliwości — Woronicz 541

II. Romantyzm — Moralny stan psychiki narodowej —
Synteza wpływów obcych i zdobyczy rodzimego geniuszu 543

Zmiany w sferze uczuciowej — Prądy francuski i angielski —
»Ossyan« — »Bard polski« A. J. Czartoryskiego — Niemiecki ro-
mantyzm zwrócił uwagę Polaków przed dziełem pani de Stael —

Str.

Str.

Węzyk żąda przywrócenia właściwej postaci Szekspirowi — Pe-
wność romantyzmu polskiego od r. 1815 — Teoretyczne omawia-
nie zjawisk literatury powszechnej w Polsce — Kazimierz Brodziń-
ski i postulat narodowości 544

Mickiewicz — Szkoła ukraińska — Fredro — Dwa strumie-
nie literatury po r. 1831: literatura emigracyjna i w kraju . . . 549

Wielka poezja emigracyjna — Mickiewicz, Słowacki, Kra-
siński — Czyn splata się z poezją u Mickiewicza, jak u żadnego
poety na świecie — Słowacki najpełniejszym przedstawicielem zwią-
zku z romantyzmem zachodnim — Poetycka legalizacja doli i po-
wołania tułacza (»Anhelli«) — Towianizm łamie siłę twórczą Mi-
ckiewicza, lecz podnieca ją u Słowackiego — Zobrazowanie histo-
ryzoficznego celu Polski w »Królu Duchu«; dzieło tytaniczne, ja-
kich niewiele w literaturze powszechnej — Przedwczesność rozwoju
Słowackiego i Krasińskiego — Idea »Irydiona« — Synteza i usta-
lenie w rozprawie »O Trójcy w Bogu i o trójcy w człowieku« —
Od »Nieboskiej« do »Przedświtu« i »Psałmy Przyszłości« 551

Garczyński, Lenartowicz i »poeta milczenia« Norwid — Pro-
pagator pierwszy sztuki stosowanej — Wyprzedzenie symbolizmu
francuskiego — Norwida stosunek do sztuki ma znaczenie ogólno-
europejskie 559

Literatura w kraju — Berwiński, Ujejski i i. — Rozwój sil-
niejszy powieści — Od Korzeniowskiego i Chodźki do Kraszew-
skiego i Kaczkowskiego — Próby powieści psychologicznej u Żmi-
chowskiej 563

Rok 1863 — Prometeizm chrześcijański 567

III. Literatura współczesna — Reakcja antiroman-
tyczna — Powieść na czele — Trzy mistrzowskie pióra: Orzesz-
kowa, Głowacki, Sienkiewicz — Naturalizm — Dygasiński 568

Parnasowcy — Asnyk i Konopnicka — Okres polskiego po-
zytywizmu 574

Reakcja spirytualistyczna — Najściślejszy związek z Zach-
odem — Przesmycki i Lange — Pomnożenie środków artystycz-
nych i zakresu tematów — Hasło »sztuka dla sztuki« — Związek
z dawnym romantyzmem — Młoda Polska — Tetmajer — Przy-
byszewski 578

Kasprowicz 581

Wyspiański 583

Imponujący stan powieści polskiej — Weyssenhof, Sieroszew-
ski, Reymont, Berent, Żeromski 585

Bibliografia Estreichera — Jesteśmy i trwamy 589

Skorowidz nazw i nazwisk 591